

Den frygtelige Krise, som Middelstanden gennemgik under Krigen, fremkaldte fra forskellig Side interessante Forslag, gaaende ud paa at lette Opnaaelse af Kredit for denne Stand.

Det drejer sig ikke her om de Forskud, der er nødvendige til de understøttedes Livsophold, men om Kredit til de mindre Industridrivende eller Smaahandlende, for at disse kan holde deres Virksomheder i Gang. Der blev i Gand-Distriktet oprettet en Institution af denne Art. Der blev dannet en lokal Komité af Industridrivende og Handelsfolk fra Middelstanden. Denne skaffede de Smaahandlende og mindre Industridrivende i Distriktet Forskud ved at diskontere deres Veksler gennem en Bank, dog indenfor Grænserne af den Garanti, som Byen Gand og nogle Nabo-Kommuner, samt »le Comité National« ydede den. Den 1. Januar 1919 var der ydet 519 Laan til et Beløb af 209 217 Frs, hvoraf $\frac{1}{3}$ allerede paa det Tidspunkt var tilbagebetalt. Takket være denne gavnlige Virksomhed, undgik talrige Gartnere den Ødelæggelse, der allerede truede dem. Paa denne Maade reddedes et betydeligt Antal af vore mindre Næringsdrivende.

Vi kunde nævne mange andre Eksempler, thi det skortede ikke paa Foranstaltninger af denne Art. Ganske vist drejer det sig kun om usammenhængende Forsøg, men de har tilført Undersøgelsen af Spørgsmaalet vedrørende den mindre Kredit nye Momenter, som det vel er værd at fæste sig ved. Et Træk er imidlertid fælles for disse Forsøg, nemlig alle offentlige Myndigheders, særlig Kommunernes, forenede Anstrengelser for at sikre Kredit-Institutionerne en tilstrækkelig Levedygtighed. Tendensen, der spores i disse Foranstaltninger, er opmuntrende og falder iøvrigt i Traad med meget rosværdige Bestræbelser paa det sociale Omraade, idet enhver Kommune jo dog maa være interesseret i en blomstrende Udvikling af den Virksomhed, der udfoldes af Haandværkere og mindre Industridrivende indenfor dens Omraade. Heri ligger tillige en Opmuntring for de lokale Myndigheder til at fremme Udviklingen af disse smaa Virksomheder, der gennem Tiderne stedse har været bærende indenfor vor Social-Økonomi. Vi har med Glæde erfaret, at Byraadet i Antwerpen fornylig har bevilget en Kredit paa 1 Million til Sikkerhed for de Forskud, der blev ydet Middelstanden. Dette smukke Eksempel vil sikkert blive efterfulgt af mange andre.

Et lignende, men mere omfattende Forslag har under Krigen været fremme i Holland. Forholdene blandt Middelstandens Industridrivende og Smaahandlende blev i Februar 1915 gjort til Genstand for en Beretning, udarbejdet af Finansministeren Treub¹⁾, som Konklusion af denne Beretning foreslaar han et System til Ordning af Kreditten, hvilket System blev anvendt med stort Held.

Idet man gik ud fra den Opfattelse, at der under Krigen var Grund til at sikre Opretholdelsen af de smaa Virksomheder, der tidligere var saa blomstrende, foreslog han følgende Fremgangsmaade:

Kreditsøgeren henvender sig til en Folkebank eller en anerkendt Andels-Kreditforening, der undersøger hans Ansøgning; hvis denne Bank eller Forening skønner, at hans Ansøgning falder ind under de Kategorier, der fortjener Statens Støtte, sendes den, tilligemed alle Oplysninger, gennem den Central-Institution, til hvilken nævnte Bank eller Forening er knyttet, videre til en officiel Kommission. Denne Kommission bestemmer, ved en Embedsmand, der er særlig bemyndiget hertil af Finansministeren, i hvilket Omfang Staten kan yde Sikkerhed for den paagældende Kredit; ingen Kredit maa overstige 1 000 Floriner, og Statens Garanti (Risiko mod Tab) dækker i Almindelighed 55 pCt. af dette Beløb. Den 1. August 1916 var der undersøgt 1 400 Ansøgninger og

¹⁾ Treub. Het Middenstandskrediet. (Oorlogstijd. Herrinningen en indrukken, Side 218 og følgende, 1917.)